

8. szám.
Február 20-án 1864.

Megjelenik minden szombatnapon egy íven sokféle képpel ellátva.
Előfizetési ár: Egész évre jan.—dec. **6** frt., 6 óra jan.—jun. **3** frt., és 3 óra jan.—mart. **1** frt. **50** kr. — Előfizethetni minden postahivatalnál és könyvárusnál. —
Kiadó hivatal: Pest, barátok-tere 7-ik sz. n.

XV. kötet.

GRÓFNÉ ÉS PARASZTLEÁNY.

Emlék 1864. Február 14-re.

Ott voltam én is a bazarban:
Szegény paraszt leánycseléd.
Gordoltam: a hol annyi már van,
Azért még mindig nincs elég.
A félfalat, mit a magánál
Szegényebbnek ad a szegény,
Számot tesz az Úr asztalánál.
A sokhoz kevést viszek én.
Mások aranyat drágaságot,
Én kosár gyümölcsöt adok,
S szép uri asszonyokat látok,
Mint mérnek cukrot, szalagot.

*

Bementem ám, nem küldtek vissza.
Nem válogatták, mit hozok?
„Csak keze durva, szive tiszta.“
Gondolták úri asszonyok.

Egy nő, mint templom oltárképe,
Még megszorítá a kezem.
S szólt mint anyám, oly édes szépen.
Óh erre megemlékezem.
Szép csarnokukba bevezettek,
Nem kérdezték, hogy „mi“ vagyok.
Grófhölgyek mérték ketten-ketten
A cukrot, ételt, szalagot.

*

Az volt a szép! mint egy sor oltár.
Mint az adventi Betlehem.
Bámulva álltam minden boltnál.
Be nem tudott telni szemem.
Szenteltnek látszott minden árú,
Mert olyan drágán elkele,
Mint az ereklye hüvelye,
Mit messziről hoz búcsujáró.

Ilyen ereklyét én is vettem,
 A mit osztnak angyalok.
 Két grófné mérte ott előttem
 Az örökszépszin szalagot.

*

Utolsó rejtett ezüst pénzem
 Adtam oda. — S ez nem panasz;
 Ugy is minek? Mit ér rá nézmem?
 Most már tudom: jó hely't van az.

És nyertem drága kincset, hármat:
 Egy emléket, mely nem avúl,
 Egy könnyet, mit nem szerze bánat:
 Ég ad, jótett jutalmul.

S a harmadik? Ez drágább mint más,
 Mindennél buzditóbb, nagyobb:
 Ez volt a forró kézzsoritás
 Mit grófhölgy pórñonek adott.

K—s M—n.

Széchenyi, mint ifju diplomata.

Abban a hosszú fegyverszünetben, — vagy ha jobban tetszik, abban a rövid örök békében, mely alatt első Napoleon az osztrák udvarral bizalmas barátságban élt a világ előtt; a hosszú harez által zárva tartott sorompók lehullottak az országok határain, s hazánk főrangu fiatalsága sietett az időt felhasználni, hogy Európát minden irányban beutazza.

Széchenyi István gróf, még akkor nagyon ifju volt; minden ifju utazónak legelső vágya Olaszország: ő is Nápolyba utazott a téli idényre. Együtt ment vele egykoru ismerőse, Inkey; szinte előkelő magyar család ivadéka.

Mindkettőt ellátták Bécsből ajánló levelekkel, az udvartól, s aztán szívtükre köték, hogy csak irjanak szorgalmasan itthonmaradt rokonainknak hogylétükről, tapasztalataikról.

Nápolyban ekkor Murat volt a király; francia udvartartás, vidám, pezsgő élet; a király épen úgy szeretett ragyogni, mint a királyné élvezni; idegenektől rajzott az udvar. Azok között, kik Murat király udvarának fényét növelni segítettek, nagy kitüntetésben részesült a két magyar nemes ifju, mindkettőt különösen ajánlák a követségek s aztán még jobban mivelteszes maguk viselete.

Néhány heti ott mulatás után azt mondja Inkey Széchenyinek:

— Nem vettél valamit észre? Mintha hidegülnének irántunk.

— Nem én: szólt Széchenyi — hozzám igen is nyájasak.

— No én hozzám meg egészen tartózkodólag viseltetnek. Megfoghatatlan.

Pár nap mulva ismét jön Inkey Széchenyihez:

— Kaptál te meghívást a miniszter elnök diplomatiái estélyére?

— Három nap előtt.

— Különös, hogy nekem nem küldtek.

Egy hét ismét elmúlt. Inkey újra találkozott Széchenyivel.

— Ez csodálatos! A király nagy udvari bált ad, s engem a meghívásnál mellőznek.

— Engem pedig ellenkezőleg maga a király személyesen hív meg multkor a miniszter estélyén.

Végre egy napon egész felindulással rohan fel Széchenyihez Inkey.

— Nézd! E hallatlan bántalmat, a mit rajtam elkövetnek. Most kapok egy parancsot a rendőrfőnöktől, hogy huszonnégy óra alatt elhagyjam Nápolyt!

— Én pedig most kapom a meghívást a királyné zártkörű hangversenyébe, a hol a királyné maga is fog énekelni.

Inkey kényszerülve volt hazajönni, Széchenyi pedig ott maradt és jól mulatott.

A talány kulcsa az, hogy Inkey a rokonainak küldözött leveleiben mindig azt irogatta, a mit alóban látott; Széchenyi pedig azt, a mit a rendőrségnek szükség látni.

Amaz megírta őszintén, hogy biz itt furesa világ van: hogy a király nagy zsarnok, a királyné meg élvhajász, az udvar kalandor, a katonák elégtelnek, a nép zúgolódik.

Széchenyi pedig azt írta a királyról, királyról, miniszterekről és népről, a mit irhat va-

laki abból az öntudatos czélből, hogy a *cabinet noir* levélfelnyitogató olvasóinak *kellemetes lecturét* szerezzen vele.

Széchenyi még ekkor alig volt több, mint gyermek és már mennyire diplomata!

Akkori Nápolyban létét ma is tanusítja egy emlékmondata, mit a Vezuv látogatóinak névjegyzékébe magyarul felírt: „Nekünk ugyan nin-

esenek tűzokádó hegyeink, de vannak tüzes kamaszaink, a kikhez képest ez a tűzokádó is **gyég**hegy.“ (Igy: a „jég“ g-y-al.) S az, a ki a század második évtizedében ily hibás ortografiával írt, a harmadik évtizedben már nemzete tudományos önállásának megalapítója lett, a negyedik évtizedben pedig irodalmi vezérfényeül ragyogott.

K—s M—u.

E r e d e t i s é g e k.

A napokban volt alkalmunk egy népdramát látni, melyhez szerző következő pontokra szedett ajánló levelet mellékel:

„Van szerencsém művet azon tiszteletteljes megjegyzéssel átküldeni, miszerint:

1-ör. A színmű címének és szakaszoknak megfelelő tartalomra.

2-ör. A színpadi stílicára.

3-ör. A jelenetek folytonos összefüggésére.

4-er. A szerepek közti eseményt igazoló időközre.

5-ör. A játészó személyek mily alakbani megjelenésére és decoratióra vonatkozó informatiora.

6-ör. A játészó személyek bejövételét szabályzó jelszavakra és ugyan azok kimenetelének iránytadó sorrendre.

7-er. A már magában a szerepben rejlő *plastica*, *mimica*, *dramai comica* és *intrigára*.

8-ör. A félre, közbe, folytatólag, többek által egyszerűre, sutton, és hangváltoztatás nélkül intéző beszédeknek a főtényt képező tartalommal összhangzására.

9-er. Syllogismusoknál szükséglő kellékre; assimilatiókra, symbolomokra, humoristicára, philosophicus argumentatiókra, tempókra, interpunctiókra és titulurákra.

10-er. Jellemek igénylő kiemelésére.

11-er. Taglejtésnek megkivántató időpontbani alkalmazására.

12-er. Szerepeket kiegészítő monologok szabályszerü terjedelmére.

13-ör. A szakaszokban előforduló jelenetek megnyiságére.

14-er. Az egyszínműnél nélkülözhetlenné vált rövid beszédben sok eseménynek ismétlés nélküli alapos kifejtésére.

15-ör. Ugy szintén arra nézve is, hogy e népdramánál elősorolt kizárólagos kellékek; az „eredeti életképnél,“ — „történeti drámánál,“ — eredeti vig és szo-

moru játéknál, s „egyszerü bohózatoknál“ előforduló kellékekkel összeitközésbe ne jöjjenek. Elvégül

16-ör. Az indokolt ügydöntő ténykörülményel a t. cz. közönségnek egész a végső jelenetig érdekekkel párosult szakadatlan függöben tartására különös gondot fordítani, életből merített csekély eszméimmal a magyar irodalom igényeinek és a nagy közönség becses kívánalmának megfelelőése ösztönző nézetéből — a lehető legjobban iparkodtam“ stb. stb.

Ebből tanulhatnak fiatal drámaíróink, hogy mennyi mindenféleire kell ügyelni egy jó színmű létrehozásánál!

Az örült cigány-primás.

— Jaj de rosszul huzátok ma, szól Doboghy a cigányokhoz. Megesik bele, ha az inségbálban is ilyen czudarul muzsikáltok. Az lesz az igazi inség.

— Hát mikor, kérem alásan, nincs itt a primásunk.

— Hát hol van?

— Az ispitálban.

— Ne mond már! Beteg? Soh' se látott ember e világon beteg cigányt.

— Nem is beteg a, kérem alásan.

— Hát mit keres akkor a kórházban, tán kránfütter lett?

— Nem a, kérem alásan, hanem megbolondult.

— Mije bolondult meg? A keze?

— Nem a, kérem alásan, hanem a feje.

— Hát, kö üsse a fejét, nem muzsikál ő a fejével, hanem a kezével. Ne tartson prédikációt, hanem húzta. Menjetek érte, kérjétek ki a felcsertől legalább az inség bálra, aztán majd visszavihetitek.

A cigányok megfogadták a jó tanácsot, elmentek a tilógushoz, megkérték, hogy adja ki egy napra az örült első hegedüst, majd aztán visszahozzák.

Ugy is történt. A primás ott muzsikált az inségbálban, húzta gyönyörűen a nótákat, másnap aztán visszavitték a doktornak, hogy itt van ni, gyógyítsa ott, a hol elhagyta. Bőjt van, hát most ráér.

Miért nem jár Tallérosy Z. semmiféle mulatságba?

Teczik tunyi, hogy ez úgy van: ne szólj szajam, nem faj fülem. Mar pedig hogy szajam ne szóljon, aszt in meg nem gatulhatok, mihint van valaki, kinek szóljon. Azirt izs, ha hijak engemet olyan helyekre, a hun szokas dictioikat tartanyi, oda mar ipen nem megyek.

Ki tuya, mid kiszalasztanik szajamon, aztan micsoda következtetiseket elvonanak belüle? teczik tunyi: nagy firfiak legkiseb szavakbul izs csinajlak nagyot, mig ha semit se szol is izs; had ha mig mond valamit! Oda nem megyek.

Vagy ha hijak engemet disztrakomara: oda plane nem megyek. Az ember jozan füvel sem

tugya magarul jot alanyi, hat mig mikor bor megoldozta nyelvit. Mig talalnik valami toasztot mondanyi. Nem, oda nem megyek.

Vagy pedig mikor hijak engemet tanczvigadalomba. Oda sem megyek. Az kelene csak nekem. Hogy eezer csak elarulnik magamat, micsoda tancznak vagyok kedvelüje; avagy csardasnak, avagy franczianak, avagy lengyelnek, avagy walezernek, avagy egysiges cotillionnak? Nem. Ezt rolam ne tugya meg senki. Nem tanczolok.

De mig csak kartyaznyi se ülök le. Hogy in mig od izs vigyazak magamra, hogy melyik királynak ütök, melyik kiralynak schmierolok? In nem compromitalok magamat. In csak akarok lenyi ismeretes

Tallérossy von Zebulon.

Disznóság!

Hallatlan eset Európában,
Egy disznó fellökt' a szultánt.
S hogy ki nem ontotta a vérét
Csak egy kis hajszálon mult ám!
Tyhűj disznó atta tette!

Szultán vadászni ment puskával.
Ráduplázott egy emsére;
Az ártány megharagudott,
Levén nagyon heves vére.
Tyhűj disznó atta tette!

S neki rohana a szultánnak,
És a földre letaposta
S tán a prófétához elküldi
Azonnal per extra posta.
Tyhűj disznó atta tette!

Szerencsére két kajmakám
Ki épen ott szájt tátott,
A disznót ragadá nyakán,
S meggátlá az attentátot.
Tyhűj disznó atta tette!

Gonosz idők! Gonosz jelenségek,
Hogy így megbátorodik a
Prófétától utált fenevadak
Legtisztátalanabbika!
Tyhűj disznó atta tette!

Igaz hívők! Fel boszúra gyorsan!
Pusztítsuk e carbonárit.
Öljük, süssük, nyársra húzzuk
— A sonkát és karmonádlit.
Hogy boszút álljunk a disznón.

K—s H—u.

Isztrikuez és Naszalmiceszkul

a nemzeti színházban Pesten.

(Láthatók voltak a febr. 16-ki előadásor, Fra Diavoloban, zártszéken ültek.

I. Már csak nézzük meg, igaza volt e gróf Kinszkynek, mikor azt kérdezte: „Spielt man in Pesth noch immer um 60 tausend Gulden Comedie?“

N. Csak azt szeretném tudni, mért hiják azt a ferfit Frau von Diavolónak?

I. Én meg azért haragszom, hogy minek énekelnek egyszerre hárman.

N. Bizonyosan azért, hogy hamarább vége legyen a darabnak.

I. No ezt az adatot közöljük gróf Kinszkyvel,

hogy a legelső alkalommal feleltesse meg a minisztert, hogy ha már hatvanezer forintot fizetünk a magyaroknak, legalább énekeljenek sorba, egymás után.

Ne a Csernoszternél igyék domine.

A híres Márton István pápai észtanár — kinek egész kötetre menő szellemszikrái még mindeddig a feledékenység leple alatt vannak — meghallván egyik tanítványáról, hogy Csernoszter borméréséhez betévedt: ebédre hívta őt magához. Igen előzékeny volt a böles tanár, többször kínálta tanítványát, hogy igyék bort, a ki azonban tanára előtt a világ minden kincseért sem bátorkodott volna pillantani a boros palaczkra. Végre a böles tanár a szerénység egész varázsával így szólt: itt igyék domine, ne a Csernoszternél.

Sietve alvó.

S. Patakon egykor az asztalos czéh fiatal virtuozai közül egy igen életerős egyéniség rendesen éjfél után 3 óráig folytonosan mulatozott és még is reggeli 6 órakor már legelső volt a gyalupad mellett. — Egyszer csodálkozva kérdezték társai tőle, hogy mint teheti azt? Hja! válaszolá ő nagy hetykén: okos embernek mester a neve. Tudjátok meg, hogy én gyorsan alszom, és 3 órai sebes alvásom többet ad ki, mint ha ti 6 óráig szuozgotok a szalmazsákon.

A kerék alá is, föl is!

— Ejnye jött ment akasztófárávaló gazembere, tüstént kihordatlak a határra! szidta a tisztartó Misa számadó juhász.

Félév mulva megfordult a koczka. A tisztartót elküldték, Misa pedig megmaradt számadónak, s mint-hogy kocsija lova volt, igénybe vették az elköltözködsénel.

Mikor egyik falun felpodgyászolt kocsival, Misa számadó juhász keresztül hajtott, kérdé tőle valaki:

— Mit visz kend, hova megy.

— Tekintetes uramat szállítom a határra! volt a válasz.

Tudva van, hogy II. József császár birodalmának minden tartományát össze járta, így a többi közt meglátogató Sziléziát is, s itt kíséretével felment egy magas hegynek csúcsára, honnan végig lehetett nézni porosz-Sziléziának egész sikságán; s így szóllott egész környezetéhez: „Mégis csak okos ember volt az én kedves Fridrich testvérem, magának elfoglalta a kertet, nekünk pedig meghagyta a . . . kerítést.“

Serenade a jelenkorból.

Jö a hold, az éjszakának
 Királynője; és utána
 A sok csillag, — mind megannyi
 Szép csillag-keresztes dáma.

Kedves, esendes, rüdes est van;
 Veszi lantját Vük poéta,
 És magában így beszél: — lány,
 Serenadot kapsz te még ma!

Szólta, s tette. Ottan áll im'.
 Ablakánál kedvesének.
 S láthatjátok, szája tátog,
 S megzendül a bájos ének.

I.

„Mennyszággá lett a szívem,
 Mióta megismerélek . . .
 Te vagy benne királynője
 Az angyalok seregének!

Az angyalok vigalmukban
 A midön királynőt tettek,
 Hódolatul valameny'én
 A lábához térdepeltek.

. . . Oh angyalok, mit csináltok?
 Lábatól keljete fel,
 . . . Hiszen ott az én helyem van,
 Mért veszitek helyemet el . . . ?“

* * *

Igy a dalnok. Ám a lányka
 Minthogy alszik, őt nem hallja; —
 De a dalnok újra stimmel,
 S lantja zendül, esendül hangja:

II.

„Szép vagy! — s sugja a falombja,
 Szép vagy! — csergi a patakcsa,
 — S arról beszél minden élő,
 Csupán egy nem — a halacska.

De hisz ennek oka az, hogy:
 A hal olyan mint az angol,
 Hidegvérű, — s mert vízben van,
 Szerelemtől soh'se lángol.

Ám fogadom! hogy ha az én
 Forró vérem folyna benne;
 Bájod magasztalásától —
 Azóta rég rekedt lenne!“

* * *

Még mélyebben alszik a lány,
 Hogy nyithatna ablakot hát — ?
 Türelmetlen bár a dalnok,
 De rizkiroz még egy nótát:

III.

„Holdvilág és csillagsereg
 Odafenn a magas égen!
 Tudom miért tündököltök,
 Mért ragyogtok oly kevélyen . ?
 Hogy aluszik kedvesem, hogy
 Szeme hunyva, — megtudátok . . .
 S bizton vagytok, — hunyott szeme
 Nem veszi el ragyogástok!“

* * *

Elhangzik a dal az ajkon,
 Utóhangja zeng a hárfán . . .
 Ám az ifju nem megy, ott áll
 Az ablaknyílásra várván.

Három — kínos izzadás közt
 Szerzett — dalát eléneklé,
 Eléneklé tremolóval
 És gitárját verte mellé.

Dijra méltó tett bizonynyal,
 Díja pedig más mi volna,
 Ah mi volna — más egyéb mint
 Kedvesének forró csókja . . .

Várva ott áll, áll hiába,
 — Eltelik egy negyed óra —
 Nincs türelme tovább várni,
 S nyitja ajkát ilyen szóra:

„Megyek lány, de esküszöm rá!
 Hogy elveszlek feleségnek, —
 Mert te alszol mint egy güzü,
 — Ha majd haza későn térek!“

K. L.

Inség kényszerítette élcz.

- Van-e nálatok sok koldus?
- Nincs.
- Az hát igen szép.
- Mert nincs *kitől koldulni.*

Ama bizonyos csizmadia és felesége kérdései és feleletei.

Oraculum. Türröké és szenvedőké —
az alföld.

— — Megint jelent meg Bécsben egy nekünk való brochure, a minék czime *Aequátor*. No onnan már aztán közel találni a *rákfordítót* is, meg a **Bakfordítót** is.

— — Azt írják Boroszlóból, hogy ott borzasztó poreső volt; a hó után kezdett esni s messze földön belepte a havat. Most jutalmat tűztek ki a természeti tünemény megfejtésére. Hát, kérem, tartom a tenyeremet a jutalomért. Ez a nagy poreső semmi sem más, mint az a porzó, a mit a schleswig-dán kérdésben ide-oda irt protocollumokra elvesztegettek. Most aztán egyet ütöttek a protocollumokra s onnan támadt ez az irtóztató poreső.

— — Valami statisticus utána járt, hogy Ausztriában van a legtöbb állami szerencsejáték. Egész Europa 109 olyan napot számít, melyben államlotteriák nyerő számai huzatnak. Ezekből esik Angliára — egy sem; Poroszországra 2, Olaszországra 5, Franciaországra 15, Ausztriára 31 szerencse kísértő nap. Még is csak mi vagyunk hát a *legszerencsésebb* emberek.

— — Egyike a pályavigjátékok szerzőinek nagyon indignálódik a felett, hogy miután az ő darabja előadott ugyan, de nem nyert, minék bontották fel a levelét, minék tették köztudomássá a nevét? Hiszen bizony méltó oka van zugolódni. Mert hiszen még az elitelt gonosztevők neveinek is csak a két első betűjét szokás kitenni az ítéletben; és ámbátor a publikumot gyilkolni is nagy vétek; s nehéz emberi törvények szerint ménséget találni azon tettek számára, melyek számos keresztyénnek hátát óra hosszat kegyetlen frázi-

sokkal hasogatják s még a gyöngé asszonyokat sem kimélik; de azért még is kimélni kellett volna a vétkesnek táltakat, a családjaik iránt való tekintetből, s a jövő megterés reménye végett. Egyébiránt ezen példából is megtanulhatod jámbor keresztyén drámairó, hogy bármely titokban végeztessék is valamely gonoszság, végre még a tyúk is kikaparja.

— — A budai népszínház vigjátéki pálya hirdetményei közt az áll, hogy a jutalmak a *végítélet* után fognak kiadatni. — Ez a határidő egy kicsit messze esik.

— — De már tán jobb idők jönnek! A télen egy fehér hollót lőttek, most meg egy piros hollót Pest alatt. Hej-pedig szomorú az a nóta, a minék az a vége; hogy ritka, mint a fehér holló!

— — Jelenleg Amerikában a váltó pénz *szintén* nagyon megfogyatkozott, minél fogva sokan, kiknek nagy forgalmu üzletük van, hogy segítsenek magukon, kénytelenek saját firmájukra pénzeket veretni, üzletük jelvényeivel ellátva. Nem rég egy Amerikából hazatért utazó mutogatott egész egy ilyen gyűjtemény magán numismaticát. Az egyikén volt egy tagló, meg egy bikafej, a másikon egy olló, a harmadik on egy seres kancsó. Ez már aztán boldog ország! A kinek nincs pénze, leül és csinál magának.

— — Ez is furcsa félreértés lehetett! Egy itteni asszonyosság, kinek fia egy a schleswigi csatatérre induló ezrednél szolgált, levelet kap egyik prágai ismerésétől melyben az tudatja vele, hogy a Pistának a *teste* holnapután érkezik meg Prágába, siessen, ha lehet. A szegény anya kétségbeesetten siet fel, s a mint Hohenstadtnál waggont változtat, ki ugrik nyakába? Pista fia ép egészségben. A jó asszonyosság *holttestet* értett a rövid tudósításból; pedig hát *hadtestről* volt a szó.

— — A porosz kir. herczeg kíséretébe egy ujságíró is bejutott, ki aztán elmegy a csatákat megnézni s azokról levelez a hirlapokba. Egyszer megszólítja a herczeg: „tán ön is volt katona, hogy így szereti az ütközeteket közletről nézni?” — „Voltam,” felel a journalista. „Micsoda seregnél?” — „Garibaldiénál.” — És a királyi herczeg nem kergette el magától, sőt végig tudakozódott töle hadjáratai felől, s mondta, hogy ő is látta egyszer Garibaldit.

Kérdés felelet.

Nagy-Szebeni választó. Hát hoztok-e vasutat?
Követ. De nem hoz minket a vasut.

Laptulajdonos és főmunkatárs: JÓKAI MÓR.

Felelős szerkesztő: DIENES LAJOS.
Lakása: Papnöveldeutca 1. sz. II. emelet.

Nyomatott Emich G. magy. akad. nyomd. Pesten 1864.

(Barátok-tere 7-ik szám.)

Rajzolja: *Jankó.* — Metszi: *Pollák.*